

Li Lunatico
Su Paráboles e Poemas
De Khalil Gibran

Traductet in Interlingue (Occidental)

de Dorlota Burdon

Edition

Sant Lago, 2024

Contenete

Prefacie.....	4
 <i>LI LUNATICO</i>	
Qualmen yo deveni un lunatico.....	6
Deo.....	7
Mi amico.....	8
Li para-avie.....	10
Li somnambulistas.....	11
Li sagi can.....	12
Li du eremites.....	13
Pri dar e prender.....	14
Li sett selfes.....	15
Guerre.....	17
Li fox.....	18
Li sagi rey.....	19
Ambition.....	20
Li nov plesura.....	21
Li altri lingue.....	22

Li granate.....	23
Li du cages.....	24
Li tri formicas.....	25
Li interrator.....	26
Sur li scalunes del temple.....	27
Li beat cité.....	28
Li Bon Deo e li Maliciosi Deo.....	30
Defete.....	31
Li nocte e li lunatico.....	33
Facies.....	35
Li plu grand mare.....	36
Crucificat.....	38
Li astronom.....	39
Li grand desire.....	40
Un halm de herbe dit.....	41
Li ocul.....	42
Li du erudites.....	43
Quande mi Grive nascet.....	44
E quande mi Joya nascet.....	45
Li perfect munde.....	46
<i>Pri Khalil Gibran</i>	48

Prefacie

Li planlingue Interlingue, quel esset creat de Edgar de Wahl in li annu 1922 con li nómine Occidental, have ancor nur poc litteratura. In li recent annus Vicente Costalago ha scrit e publicat pluri libres in Interlingue. Il ha traductet litteratura, ma anc scrit original litteratura in Interlingue.

Yo comensat scriu in Interlingue in li annu 2020. Yo ha scrit diversi racontas original in litteratura, ma anc quele traductiones. Vu posse trovar les in mi blog *Puellesses*¹.

Li roman *Li Lunatico*, quel Khalil Gibran publicat in li annu 1918, es mi unesim plu grand traduction in Interlingue. Yo traductet it ex li anglesi original, ma yo usat anc li german traduction de Kim Landgraf² e li Ido traduction de Brian Drake³.

In li comense yo volet solmen traducter quele partes, ma li traduction in li international lingue Interlingue esset tant facil que yo decidet traducter li tot ovre. Yo mult mersia David MacLeod e Leo Stif por corecter mi manuscrite.

Li parabóles e poemas del lunatico es vermen un interessant textu, quel contene mult sagiesses quel es anc hodie, pos plu quam cent annus pos li publication, ancor actual.

Yo espera que ti-ci modest traduction aricha li litt litteratura de Interlingue e que it anc posse auxiliar trovar nov amicas e amicos por li bell e facil international lingue Interlingue.

Vor Dorlota Burdon, decembre 2023

---

1 Vide <https://puellesses.wordpress.com/>

2 Vide Khalil Gibran: *Der Prophet. Der Narr. Der Wanderer*. Traductet de Kim Landgraf. Edition Anaconda. München 2010.

3 Vide Khalil Gibran: *La Dementulo*. Traductet de Brian Drake. The Oxford Rationalist. New York 2015.

LI LUNATICO

Qualmen yo deveni un lunatico

Tu questiona me qualmen yo devenit un lunatico. It evenit talmen: Un die, longmen ante que li deos hat nascet. Yo avigilat ex un profund dorme e yo trovat que omni mi mascas esset furtet: Li sett mascas quelesyo hat fat e portat durante sett vives. Yo curret sin mascas tra li stradas criante: "Furtades, furtades, ti-ci damnat furtades."

Mannes e féminas ridet pri me e quelc curret a su hemes havente timor de me.

E quande yo atinget li piazza del mercate, un púer stat sur li tegment de un dom e criat: "Il es un lunatico." Yo regardat adsupra por vider le, li sole besat mi propri nud facie por li unesim vez. Por li unesim vez li sole besat mi propri nud facie e mi anim esset inflammat de amore al sole e yo ne volet plu portar mascas. E quasi in transe yo criat: "Benedit, benedit es li furtades, qui furtet mi mascas."

Talmen yo devenit un lunatico.

E yo trovat e libertá e securitá in mi follie; li libertá e li securitá de solitá de esser comprehendet, por tis qui comprende nos insclavar alquó in noi.

Ma ne lassa me tro fier pro mi securitá. Mem un furtard in un cárcere es secur de un altri furtard.

Deo

In li ancian dies, quande li unesim tremores del parlada movet mi labies, yo ascendet li sant monte e parlat a Deo e dit: "Mastre, yo es tui sclavo. Tui celat volentie es mi lege e yo deve obedir te por semble."

Ma Deo ne respondet e desaparit quam un fort tempeste.

E pos mill annus, yo ascendet al sant monte, parlat denov a Deo e dit: "Creator, yo es tui creation. Tu ha fat me de argil e yo debi omnicos a te."

E Deo ne respondet, ma desaparit quam mill rapid ales.

E pos mill annus yo ascendet li sant monte e parlat a Deo denov e dit: "Patre, yo es tui filio. Pro compassion e amore tu ha genitet me e per amore e adoration yo deve heredar tui reyatu."

E Deo ne respondet e desaparit quam li nebul quel vela li distant colines.

E pos mill annus yo ascendet li sant monte e parlat a Deo denov a dit: "Mi Deo, mi scope e mi realisation; yo es li tui yer e tu es li mi deman. Yo es tui radica in li terre e tu es mi flor in li ciel, e juntmen noi cresce vers li facie del sole."

Tande Deo inclinat se súper me e chuchocat in mi oreles dolci paroles e mem quam li mare envelopat li riverette, quel flue a it, il envelopat me.

E quande yo descendet al valleys e al planuras anc Deo esset ta.

Mi amico

Mi amico, yo ne es to quo yo sembla esser. Semblar es solmen un veste, quel yo porta – un cuidosimen textet veste, quel protecte me contra tui questiones e te contra mi índifferentie.

Li "yo" in me, mi amico logia in li dom del silentie, e ta it deve restar por sempre, ínperceptibil e ínaccessibil.

Yo ne vole que tu crede ni to quo yo di, ni que tu fide in to quo yo fa, nam mi paroles es necós altri quam tui propri penses in son e mi actes es tui propri esperanties in action.

Quande tu di: "Li vente suffla al ost", tande yo di: "Yes, it suffla al ost", nam yo ne vole que tu save, que yo ne pensa pri li vente, ma pri li mare."

Tu ne posse comprender mi maritim pensada e yo ne vole que tu comprende it. Yo vole esser sol sur li mare.

Quande it es li jorne por te, mi amico, it es li nocte por me. Ma mem tande yo parla pri li midí dansante sur li colines e pri li purpur ombres, qui furtivmen vada tra li valley. Nam tu ni posse audir li canzones de mi tenebre, ni vider mi ales battent al stelles. E yo ne vole que tu audi o vide. Yo vole esser sol con li nocte.

Quande tu ascende a tui Ciel, yo descende a mi Inferne. Ma mem tande tu voca me trans li ínvincibil abisse; "Mi camarado, mi compane", nam yo ne vole, que tu vide mi Inferne. Li flamme vell brular tui visivité e li fum vell plener tui narices. E yo ama mi Inferne tro mult por desirar que tu visita it. Yo vole esser sol in li Inferne.

Tu ama lu ver e lu bell e lu vertuosi; e pro te yo di que it es bon e convenient amar ti coses. Ma in mi cordie yo ride pri tui amore. Ma yo ne vole que tu vide mi rision. Yo vole rider sol.

Mi amico, tu es bon e caut e sagi; no, ti es perfect. E anc yo parla sagimen e cautmen con te. E támen yo es un lunatico. Ma yo cela mi alienitá. Yo vole esser alienat sol.

Mi amico, tu ne es mi amico, ma qualmen yo posse far te comprender? Mi via ne es tui via, támen noi marcha juntmen, manu in manu.

Li para-avie

Unquande yo dit a un para-avie: "Tu deve esser fatigat star in ti-ci solitari agre."

E il dit: "Li joya es profund e durabil e yo nequande es fatigat de it."amb

Pos un minute de pensada yo dit: "It es ver, nam yo anc save ti-ta joya."

Il dit: "Solmen tis qui es stuffat per pallie posse saver it."

Tande yo forlassat le e yo ne savet ca il complimentat me o ca il deprecia me.

Un annu passat, durante que li para-avie devenit un filosof.

E quande yo denov passat le, yo videt du cornilles constructent un nide sub su chapel.

Li somnambulistas

In li cité, in quel yo nascet, habitat un fémina e su filia, de qui ambi esset somnambulistas.

In un nocte quande li tot monde dormit, li matre e li filia marchat ancor dormiente, incontrat unaltru in lor nebulosi jardin.

E li matre parlat e dit: "Finalmen, finalmen, mi adversaria! It esset tu, qui destructet mi yunesse e tu qui constructet tui vive sur li ruines de mi! Yo vole mortar te!"

E anc li filia parlat e ella dit: "O odios fémina, egoistic e old! Tu ancor sta inter me e mi libertá! Tu, qui desira que mi vive es un ecó de tui propri pallid vive! Ah, yo prefere que tu es mort!"

In ti momente un gallino comensat cantar e ambi féminas avigilat se. Li matre dit tant dulcimen: "Esque it es tu, mi carissima?" E li filia respondet anc dulcimen: "Yes, mi car matre."

Li sagi can

Un die un sagi can passat un gruppe de cates. E quande il aproximat se e videt que ili esset tre ocupat e ne atendet le, il haltat.

Tande un grand e seriosi digni cat elevat se ex li gruppe e regardat de supra a altri cates e dit: "Fratres, prega e quande vu hat pregat denov e ancor unvez e vu es sin dúbit, vermen, tande it va pluviar muses ex li ciel!"

E quande li can audit to, il ridet in su cordie e tornat se de ili e dit: "O, vu ciec e stupid cates, esque it ne es scrit e esque yo e mi preavos ne ja longmen save que per pregas, crede e suplication, it ne pluvia muses, ma osses."

Li du eremites

Sur un solitari monte habitat du eremites, qui adorat Deo e amat unaltru.

Ti ambi eremites havet un scudelle argiliosi e to esset lor sol possession.

Un die un maliciosi spiritu ineat in li cordie del seniori eremite e il venit al juniori eremite e dit: "It es longmen que noi ha habitat juntmen. Li témpor ha arivat por noi por separar se. Lass nos divider nor possessiones."

To fat li juniori eremite trist e il dit: "To chagrina me, fratre, que tu vole forlassar me. Ma si tu deve surtir, dunc it es talmen", e il aportat li scudelle argiliosi, il dat it a il e dit: "Noi ne posse divider it, fratre, it deve esser li tui."

Tande li seniori eremite dit: "Ye ne va acceptar almosnes. Yo prende solmen to quo yo possede. It deve esser dividet."

E li juniori eremite dit: "Si li scudelle es ruptet, quel usage it vell haver por te o me? Si it plese te, tande lass nos plutost lotar."

Ma li seniori eremite dit ancor unvez: "Yo vole solmen justicie e solmen to quo yo ne permisse es que ni li justicie ni to quo yo possede es decidet per superb hazarde."

Tande li juniori eremite ne savet plu, qualmen il posse persuader le e il dit: "Si it es vermen tui desire e si tu vole it malgré omnicos tu vole it talmen, tande lass nos rupter li scudelle nu."

Ma li facie del seniori eremite ne savet plu, qualmen il posse persuader le e il dit: "O tu damnat caudard, tu ne vole combatter."

Pri dar e prender

Un vez vivet un mann, qui possedet un tot valley plen de agullies. E un die li matre de Jesu eat a il e dit: "Amico, li veste de mi filio es lacerat e yo deve lappar it ante que il ea al temple. Esque tu ne vole dar a me un agullie?"

Ma il ne dat a ella un agullie, ma il dat a ella un erudit discurse pri dar e prender por aportar it a su filio ante que il eat al temple.

Li sett selves

In li max quiet hor del nocte, quande yo jacet mi-dormient, mi sett selves sedet juntmen e talmen conversat chucotante con unaltru:

Unesim self: Ci, in ti lunatico, yo ha habitat mult annus e yo havet nequó por far, quam renovar su dolore e recrear su grive in li nocte. Yo ne posse tolerar plu mi fate, nu yo rebelle.

Duesim self: Tu have un plu bon fate quam me, fratre, nam yo deve esser li joyosi self de ti lunatico. Yo ride su rision e canta su felici hores e dansa con trivez alat pedes su plu brilliant penses. It es yo, qui rebelle contra mi fatigant existentie.

Triesim self: E quo es con me, li amorosi self, li flammant torche del savagi passion e fantastic desires? It es yo, li self qui es malad pro amore, qui deve rebeller contra li lunatico.

Quaresim self: Inter noi omnes it es yo, qui es li max miserabil, nam nequó altri es dat a me quam abominabil odie e destructiv abomination. It es yo, li self qui es quam un tempeste, qui nascet in li nigri cavernes del inferne, qui deve rebeller contra ti lunatico.

Quinesim self: No, inter vu omnes it es yo, li pensant self, li imaginari self, li self del fame e sete, qui es condannat a vagar sin repose serchant por ínconosset coses e coses queles ne es ja creat; it es yo, ne vu, qui deve rebeller.

Sixesim self: E yo, li laborant self, li compassionant laborero, qui con patient manu e li fortmen desirant oculos forma li dies a images e yo da li elementes sin formes nov e eterni formes, it es yo, li solitari self, qui deve rebeller contra li ínquiet lunatico.

Settesim self: It es strangi, que vu omnes vole rebeller contra ti mann, nam chascun e omni de vu have un predeterminat fate por realisar. Ah, yo vell preferer esser un de vu, un self con un determinat destine. Ma yo have null destine, yo es li self qui fa nequó, li self qui sede in li mut e vacui necú sin témpor, durant que vu es ocupat per recrear vive. Esque it es vu o yo, vicinos, qui deve rebeller?

Quande li settesim self parlat talmen, li altri six regardat a it plen de compassion e dit nequó plu e quande li nocte crescet plu profundmen un pos li altri indormit invelopat per un nov e felici submission.

Ma li settesim self restat vigil e regardat firmen adin li nequó, to quel es detra omni coses.

Guerre

Un nocte esset arangeat un festine in li palace e ta aparit un mann e prosternat se avan li prince e omni gastes regardat a il. E ili videt que un de su oculos mancat e que li vacui orbite sanguat. E li prince questionat le: "Quo evenit con te?" E li mann respondet: "O prince, yo es un furtard per profession e in ti nocte, pro que li lune ne brilliat, yo eat por raubar li butica del mone-cambiator e quande yo grimpat in it tra li fenestre yo fat un erra e ineat in li ovrería del textor. E in li tenebre yo collidet con li textuore del textor e mi oculos esset extirat. E nu o prince, yo peti por justicie contra li textor.

Tande li prince fat advocar li textor e il venit e it esset decretet que un de su oculos es extirat.

"O prince", dit li textor, "li decret es just. It es corect que un de mi oculos es prendet. E ya, ve! Yo besona ambi oculos, por que yo posse vider li du láteres del drap, quel yo texte. Ma yo have un vicino, un sapatero, qui have anc du oculos e il ne besona ambi oculos por su labore."

Tande li prince fat advocar li sapatero. Li sapatero venit. E ili extirat un del du oculos del sapataro.

E li justicie esset satisfat.

Li fox

Un fox regardat a su ombre durante li ascension del sole e dit: "Yo va haver un camel quam lunch hodie." E durante li tot matine il serchat cameles. Ma ye midie il videt denov su ombre e dit: "Un mus va suficer."

Li sagi rey

Unquande regnat in li distant cité Wirani un rey, qui esset e potent e sagi. Il esset timet pro su potentie e amat pro su sagiesse.

Nu in li centre di ti-ta cité esset un puteo, li aqua de quel esset frigid e cristallin, de quel omni habitantes trincat, mem li rey e su cortesanes; pro que ne esset altri puteo.

Durant un nocte, quande omnes dormit, un sorciera intrat li cité e versat sett guttes de un strangi liquide ad-in li puteo e dit: "Qui de ti hor trinca ti-ci aqua, va devenir alienat."

Durant li sequent matine, omni habitantes, except li rey e su chambellane, trincat del puteo e devenit alienat, exactmen quam li sorciera hat predict it.

E durant ti die li homes in li strett stradettes e sur li plazza del mercate fat nequó altri quam chuchotar unaltru: "Li rey es alienat. Nor rey e su chambellane ha perdit lor rason. Noi certmen ne posse esser regnat per un alienat rey. Noi deve detronar le."

In li sam véspere li rey ordonat que un aurin cope es plenat con aqua ex li puteo. E quande on adportat li cope a il, li rey trincat profundmen e dat it anc a su chambellane por trincar ex it.

E esset un grand joyada in ti-ta distant cité de Wirani, pro que li rey e su chambellane hat reganiat su rason.

Ambition

Tri mannes incontrat se al table de un taverne. Un esset un textor, li altri esset un carpentero e li triesim un plugator.

Li textor dit: "Hodie yo ha vendit un delicat mort-linage por du pezzes de aure. Lass nos haver li tot vin, quel noi desira."

"E yo", dit li carpentero, "Yo vendit mi max bon sarco. Noi va haver un grand rostbif con li vin."

"Yo solmen spadat un tombe", dit li plugator, "ma mi patron payat me duplic por to. Lass nos anc haver miel-pasteterie."

E durant li tot vésperes li taverne esset ocupat, pro que li tri mannes sovente comandat vin, carne e pasteteries. E ili esset gay.

E li tavernero frictet se su manus e subridet a su marita. Nam li gastes consumat tam mult.

Quande ili forlassat lo taverne, li lune esset alt in li ciel e ili marchat along li strada cantante e vocante juntmen.

Li tavernero e su marita stat in li porta del taverne e regardat ad-detra les.

"Ah", dit li marita, "ti seniores! Tant generosi e tant gay! Si ili mey dar nos tal fortun chascun die! Tande nor filio ne vell dever devenir un tavernero e ne vell dever laborar tant penosimen. Noi vell posser educar le e il vell posser devenir un prestro."

Li nov plesura

Durante li passat nocte yo inventet un nov plesura. Quande yo provat it por li unesim vez, un ángel e un diábol hastat vers mi dom. Ili incontrat se al mi porta e combattet unaltru pri mi nov creat plesura. Li ángel criat: "It es un pecca! Li diábol criat: "It es un vertú!"

Li altri lingue

Tri dies pos que yo nascet, quande yo jacet in mi silkin lulluore regardante con grand consternation li nov munde circum me, mi matre parlat al nutressa, diente: "Qualmen standa mi filio?"

E li nutressa respondet: "Il standa bon, seniora, yo ha nutrit le trivez, e yo ha nequande videt antey un bebé, qui es tant yun e ja tant gay."

E yo esset indignat; e yo criat: "To ne es ver, matre, nam mi lette es dur, e li lacte quel yo trincat, esset amari in mi bocca e li odore del mamme in mi narices es mal e yo standa tant miserabil."

Ma ni mi matre ni li nutressa comprendet; pro que li lingue in quel yo parlat, esset li lingue del munde ex quel yo venit.

E ye li duant-unesim die de mi vive, quande yo esset baptisat, li prestro dit a mi matre: "Vu deve esser vermen felici, seniora, que vor filio nascet quam crist."

E yo esset surprisat e yo dit al prestro: "Tande tui matre in li Ciel deve esser infelici, pro que vu ne nascet quam crist."

Ma anc li prestro ne comprendet mi lingue.

E pos sett lunes, un die un sortiero regardat a me, e dit a mi matre: "Tui filio va devenir un important statmann e un grand ductor del homes."

Ma yo criat: "To es un fals profete; nam yo va devenir un musico e yo va esser nequó altri quam un musico."

Ma mem in ti etá mi lingue ne esset comprendet e mi astonament esset grand.

E pos triant-tri annus, in queles mi matre, li nutressa e li prestro omnes ha morit (mey Deo protecter lor animes), ma li sortiero ancor vive. E yer yo incontrat le proxim del portas del temple; e durant que noi conversat il dit: "Yo sempre savet que tu vell devenir un grand musico. Mem durant tui infantie yo profetisat e predit tui futur."

E yo credet le, nam nu yo ha anc obliviat li lingue del altri munde.

Li granate

Unquande yo habitat in li cordie de un granate, e yo audit un gran de seme quel dit: "Un die yo va esser un árbol, e li vente va cantar in mi branches, e li sole va dansar sur mi folies, e yo va esser fort e bell durant omni sesones."

Tande un altri gran de seme parlat e dit: "Quande yo esset tam yun quam tu, nac yo pensat talmen; ma nu quande yo posse ponderar e evaluar tal coses, yo vide que mi esperanties esset in van."

E un triesim gran de seme anc parlat: "Yo vide nequó, quel promesse un tant grand futur!"

E un quaresim dit: "Ma qual mocage vell esser nor vive sin perspective por un grand futur!"

E un quinesim dit: "Pro quo disputar pri to, quo noi va esser, si noi mem ne save quo noi esse intot."

Ma un sixesim gran de seme respondet: "Quocunc noi es, it es to quo noi va continuar esser."

E un settesim dit: "Yo have un tal clar idé qualmen omnicos va esser, ma yo ne posse expresser it per paroles."

Poy un ottesim e un ninesim e un decesim e tande pos multes parlat e yo ne posset plu comprender alquó, pro que li omnes parlat in li sam témpore.

E do yo translocat ye ti die al cordie de un cidonio. Ta esset solmen poc semes e it esset presc silent.

Li du cages

In li jardin de mi parte es du cages. In un es un leon, quel li slaves de mi patre aportat del desert Ninavah; in li altri es un sparrow, quel ne canta.

Chascun matine in li aurora li sparrow cria al leon: "Bon matin, fratre prisionario!"

Li tri formicas

Tri formicas incontrat se sur li nase de un mann, qui dormit in li sole. E pos que ili hat salutat unaltru, chascun secun li custom de su tribe, ili stat ta conversante.

Li unesim formica dit: "Ti colines e planuras es li max ínfertil queles yo ha conosset. Yo ha serchat li tot die por un alqual gran sin hante decovrit un."

Tande li duesim formica dit: "Anc yo ne ha trovat alquó, benque yo ha visitat chascun angul e clariera. Ci es, secun mi opinion, to quo mi tribe nomina li moll migrant land, sur quel nequó cresce."

Tande li triesim formica levat su cap e dit: "Mi amicos, noi sta nu sur li nase del Suprem Formica, li max potent e infinit Formica, de qui li córpor es tant grand que noi ne posse vider it, de qui ombre es tant vast que noi ne posse traciá it, de qui voce es tant sonori que noi ne posse audir it; e Il es omnipresent."

Quande li triesim formica talmen parlat, li altri formicas regardat unaltru e ridet.

In ti moment li mann movet se e in su dorme il levat su manu e grattat su nase e li tri formicas esset aplastat.

Li interrator

Unquande quande yo interrat un de miselfes, li interrator venit a me e dit a me: "De ommes qui veni a ci, solmen tu plese me."

Yo dit: "Tu mult plese a me, ma proquo yo plese a te?"

"Proque", il dit, "li altris veni plorante e solmen tu veni ridiente e surti ridiente."

Sur li scalunes del temple

Durante li passat véspera, yo videt sur li marmorin scalunes del temple un fémina, qui sedet inter du mannes. Li un látere de su facie esset pallid, li altri látere esset rubijat.

Li beat cité

In mi yunesse on dit a me que in un cert cité omnes vive secun li Sant Scrite.

E yo dit: "Yo va sechar ti cité e su beatitá." E it esset lontan e yo fat mult provisiones por mi viage. E pos quarant dies yo videt li cité e durant li quarant-unesim die yo intrat it.

E vi! Li tot habitantes de ti cité havet solmen un ocul e solmen un manu. E yo esset astonat e dit a miself: "Esque omni habitantes de ti tant sant cité solmen have un ocule e un manu?"

Tande yo videt que anc ili esset surprisat, nam ili astonat se mult pri mi du manus e du oculos. E quando ili conversat unaltru yo questionat les: "Esque to es vermen li Benedit Cité in quel chascun person vive secun li Sant Scrite?" I ili dit: "Yes, to es ti cité."

"E quo", yo dit, "ha evenit a vu e ú es vor dextri oculos e vor dextri manus?"

E li tot homes esset emoet. E ili dit: "Veni e vide."

E ili ductet me al temple in li centre del cité. E in li temple yo videt un amasse de manus e oculos. Omnes esset marcit. Tande yo dit: "O ve! Quel conquestator ha fat ti cruelitá a vu?"

E murmurada venit de ili. E un del lor oldones levat se e dit: "Noi ha fat it self. Deo ha fat nos conquestatores e noi ha victet li malum, quel esset intra noi."

E il ductet a me a un alt altare, e omni homes sequet. E il monstrat a me un inscription, quel esset gravet súper li altare e yo leet:

"Si li dextri ocule ofende te, extira it e jetta it de te. Nam it es plu profitabil por te, que un de tui membres deve perir e ne tui tot córpor es jettat ad-in li inferne. E si tui dextri manu ofende te, decupa it e jetta it de te. Nam it es plu profitabil por te, que un de tui membres deve perir, e ne tui tot córpor es jettat ad-in li inferne."

Tande yo comprendet. E yo tornat me a omni ti homes e criat: "Esque vermen null mann o fémina inter vu have du oculos o du manus?"

E ili respondet a me e dit: "No, nequí. Nequí de noi es complet except tis, qui es ancor tro yun por leer li Sant Scrite e por comprender su comandament."

E quande noi venit ex li temple, yo forlassat ínmediatmen li Beat Cité. Nam yo ne esset tro yun e yo posset leer li Sant Scrite.

Li Bon Deo e li Maliciosi Deo

Li Bon Deo e li Maliciosi Deo incontrat se sur li sómmite de un monte.

Li Bon Deo dit "Bon die, fratre."

Li Maliciosi Deo ne respondet.

E li Bon Deo dit: "Tu es in un mal humor hodie."

"Yes", dit li Maliciosi Deo, "nam recentmen yo esset sovente confuset con te, on vocat me per tui nómine e on tractet me quam yo vell esser tu, e to desplese me".

E li Bon Deo dit: "Ma yo anc esset confuset con te, on vocat me per tui nómine."

E li Maliciosi Deo formarchat malediente pri li stupiditá del homes.

Defete

Defete, mi defete, mi solitá e mi reserve,
Tu es plu car por me quam mill triumphes,
E plu dolci a mi cordie quam li tot glorie del munde.

Defete, mi defete, mi self-saventie e mi bravade,
Per te yo save que yo es ancor yun e agil
E ne va esser captet per marcient laures.
E in te yo ha trovat solitá
E li joya de esser evitat e desestimat

Defete, mi defete, mi brilliant gladi e scude,
In tui oculos yo lee
Que esser detronat es esser insclavat
E esser comprehendet es esser abassat
E esser comprehendet es atinger su plenitá.
E quam un matur fructe cader e esser consumptet.

Defete, mi defete, mi audaci compane,
Tu deve audir mi canzones e mi cries e mi silentie,
E nequí éxter tu deve parlar a me pri li battient ales,
E pri li urgentie del mares,
E pri montes queles brula in li nocte,
E solmen tu deve climbar a mi scarp e roccosi anim.

Defete, mi defete, mi ínortal corage,
Tu e yo deve rider juntmen con li storm,
E juntmen noi deve spadar li tombes por omnicos quel mori in noi,
E noi deve star in li sole con un volentie,
E noi deve esser dangerousi.

Li nocte e li lunatico

"Yo es quam tu. O, nocte, obscur e nud. Yo ea sur li flammant via, quel es súper mi reves e quandecunc mi pedes tucha li terre e un gigantesc quercos cresce."

"No, tu ne es quam yo. O, lunatico, nam tu ancor retro-regarda por vider, quant grand un ped-tracie es, quel tu poslassa in li sand."

"Yo es quam tu. O nocte, silent e profund; e in li cordie del solitá jace un parturient deessa; e in il qui nasce li Ciel tucha li Inferne."

"No, tu ne es quam yo, o Lunatico, nam tu frissona ancor ante li dolore e li canzon del abisse terre te."

"Yo es quam tu, o Nocte, savagi e terribil, nam mi oreles es plenat del cries de conquestat nationes e sospires de obliat landes."

"No, tu ne es quam yo, o Lunatico, nam tu ancor suposi que tui micri ego es un compane e con tui gigantesc ego yo ne posse esser un amico."

"Yo es quam tu, o Nocte, cruel e terribil. Nam mi pector es illuminat per brulant naves sur li mare, e mi labies es humid per li sangue de buchat guerreros."

"No, tu ne es quam yo, o Lunatico, nam ancor brulat in te li desire por un fratin spiritu, e tu ne es un lege a se self."

"Yo es quam tu, o Nocte, joyosi e gay, pro que il qui habita in mi ombre es nu ebriat per yun vin, e ella qui seque me, pecca serenmen."

"No, tu ne es quam yo, o Lunatico, nam tui anim es envelopat in li vele, quel es plicat settvez e tu ne tene tui cordie in li manu."

"Yo es quam tu, o Nocte, patient e passionat. Nam in mi pector es interrat mill mort amantes in mort-linages ex marcit besas."

"Yes, Lunatico esque tu es quam yo? Esque tu es quam yo? E esque tu cavalca li tempeste quam un cavalle e capte li fúlmine quam un gladié?"

"Quam tu, o Nocte, quam tu, potent e majestic, e mi tron es constructet sur li amasse de cadet deos; e avan me anc passa li dies por besar li orle de mi vestiment, ma nequande regarda mi facie."

"Esque tu es quam yo, infante de mi max obscur cordie? Esque tu pensa mi savagi penses e esque tu parla mi vast lingue?"

"Yes, noi es gemelles, o Nocte; nam tu revela spacie e yo revela mi anim."

Facies

Yo ha videt un facie con mill visages e un facie quel esset solmen un singul visage quam it vell esser tenet in un forme.

Yo ha videt un facie e yo posset vider tra su splendore li desbellitá sub it e un facie de quel splendore yo devet levar por vider quant bell it esset.

Yo ha videt un old facie, mult rugosi de necos e un glatt facie in quel omnicos esset gravet.

Yo comprende facies, pro que yo vide tra li stoffe, quel mi propri oculus texte, e yo vide li realitá sub it.

Li plu grand mare

Mi anim e yo eat al grand mare por balnear. E quande yo atinget li litore, noi serchat un celat e solitari loc.

Ma marchante noi videt un mann sediente sur un grisi rocca e il prendet prene de sale ex un sac e jettat it adin li mare.

"To es un pessimist", mi anim dit, "Lass nos forlassar ti loc. Noi ne posse balnear ci."

Noi continuat marchar til que noi atinget un litt bay. Ta noi videt un mann stante sur un blanc rocca tenente un buxe quel esset ornat con juvels, ex quel il prendet sucre e jettat it adin li mare.

"E to es un optimist", mi anim dit, "E anc il ne deve vider nor nud corpores."

Noi denov continuat marchar. E sur un bay noi videt un mann qui elevat mort pisces e il tendrimen retroposit les adin li aqua.

"Noi anc ne posset balnear avan su oculos", mi anim dit, "Il es un human filantrop."

E noi continuat marchar.

Tande noi venit a un loc ú noi videt un mann, qui dessinat su ombre in li sable. Grand undes venit e efaciat it. Ma il continuat dessiner it, denov e denov.

"Il es un mistico", mi anim dit, "Lass nos forlassar le."

E noi continuat marchar, til que noi videt un mann in un micri bay, qui haustet li scum del aqua e mettet it adin un scudelle ex alabastre.

"Il es un idealist", mi anim dit, "Certmen il ne devet vider nor nuditá."

E noi continuat marchar. Subitmen noi audit un voce criante: "To es li mare. To es li profund mare. To es li vast e potent mare." E quande noi atinget li voce, it esset un mann, de qui dors esset tornat al mare, e il presset su orel a un conche e escutante su murmurada.

E mi anim dit: "Lass nos continuar marchar. Il es un realist, qui tornat su dors a omnicos, quel il ne posse comprender e il ocupa se solmen con un fragment."

Do noi continuat marchar. E in un loc plen de malherbes inter li roccas esset un mann, qui hat interrat su cap in li sable. E yo dit a mi anim: "Noi posse balnear ci, pro que il ne posse vider nos."

"No," mi anim dit, "Nam il es li maxim mortal de omnes. Il es un puritano."

Tande un grand tristesse covrit li visage de mi anim e su voce sonat afflictet.

"Lass nos forear", ella dit, "Nam ne hay un solitari, celat loc ú noi posse balnear. Yo ne vole que ti vente eleva mi aurin capillatura, yo ne vole denudar mi blanc sinu in ti aere e yo ne vole que ti luce decovri mi sant nudità."

Tande noi forlassat ti-ta mare por serchar li Plu Grand Mare.

Crucificat

Yo criat al homes: "Yo vole esser crucificat!"

E ili dit: "Pro quo tui sanguine deve esser sur nor capes?"

E yo respondet: "Qualmen altrimen vu vole esser exaltat except per crucificar lunaticos?"

E ili atentet me e yo esset crucificat. E li crucification mitigat me.

E quande yo esset pendent inter terra e ciel, ili levat lor capes por vider a me. E ili esset exaltat, pro que lor capes hat nequande antey esset levat.

Ma ili stat regardante me e un de ili criat: "Pro quo tu desira expiar?"

E un alti criat: "Pro quel cause tu sacrifica te self?"

E un triesim dit: "Esque tu crede que tu compra por ti precie li glorie del munde?"

Tande un quaresim dit: "Vide, qualmen il subride! Esque un tal dolor posse esser pardonat?"

E yo respondet a omnes e dit: "Memora solmen que yo subridet. Yo ni expia ni sacrifica ni have un desire por glorie; e yo have nequó por pardonar. Yo havet sete e yo suplicat vos dar me mi propri sanguine por trincar. Nam quo posse extinter li sete de un lunatico, si ne su propri sanguine? Yo esset mut – e yo petit vúlneres de vu quam boccas. Yo esset incarcerat in vor jornes e noctes – e yo serchat un porta a plu grand jornes e noctes.

E nu yo ea quam altres, qui ja esset crucificat, ha eat. E yo ne pensa que noi es fatigat del crucification. Nam noi deve esser crucificat de plu grand homes e mem plu grand homes, inter plu grand terras e plu grand cieles."

Li astronom

In li ombre del temple mi amico e yo videt un ciec mann sediente solitari. E mi amico dit:

"Vide, to es li max sagi mann de nor land."

Tande yo forlassat mi amico aproximante me al ciec mann e salutet le. E noi conversat.

E pos quelc témpor yo dit: "Pardona me li question, ma desde quande tu es ciec?"

"Desde mi nascentie", il respondet.

Yo dit: "E quel via del sagiesse tu seque?"

Il dit: "Yo es un astronom."

Tande il posit su manu sur su péctor e dit: "Yo regarda omni ti soles e lunes e stelles."

Li grand desire

Yo sede ci inter mi fratre li monte e mi sestra li mare.

Noi tri es unit in solitá, e li amore quel liga nos, es profund, fort e strangi. No, it es plu profund quam li profundesse de mi sestra e plu fort quam li fortie de mi fratre e plu strangi quam li strangitá de mi follie.

Epocas e epocas ha passat desde que li unesim grisi aurora fat nos visibil unaltru e benque noi ha videt li nascentie, li abundantie e li morte de mult mundes, noi ancor es avid e yun.

Noi es yun e avid e tamen noi es sin amante e nequí ha visitat nos. E benque noi jace in neruptet demí-inbrassade, noi es inconsolat. E quel consolation hay por un controlat desire e un nerealizat passion? De ú veni li flammant deo por calentar li lette de mi sestra? E quel torrent extinte li foy de mi fratre? E qui es li fémina, qui comanda mi cordie? In li tranquilítá del nocte mi sestra murmura in li dorme li nómine ínconosset del foy-deo, e mi fratre advoca in li lontanie li frigid e distant deessa. Ma quem yo advoca in mi dorme? Yo ne save.

*****

Yo sede ci inter mi fratre li monte e mi sestra li mare. Noi tri es unit in solitá, e li amore quel liga nos, es profund, fort e strangi.

Un halm de herbe dit

Un halm de herbe dit a un folie de autun: "Tu fa cadent tant mult brue! Tu disperse mi reves hivernal!"

Li folie dit indignat: "Bassmen nascet e bassmen habitant! Ne cantante tu solmen plendi coses! Tu ne habita in li alt aere e tu ne posse comprender li son del cantada."

Tande li folie de autun jacentat se sur li terre e dormit. E quande it devenit verne, it avigilat se denov – e nu it esset un halm de herbe.

E quande it devenit autun e su hibernation esset proxim e súper it tra li aere folies cadet, it murmurat a se self: "O ti folies de autun! Ili fa un tal brue. Ili disperse mi reves hivernal."

Li ocul

Un die li Ocul dit: "Yo vide ultra ti valleys un monte velat per blu nebul. Esque it ne es bell?"

Li Orel escutat e pos escutada intensivmen durant quelc témpor, it dit: "Ma ú es aquel monte? Yo ne audi it."

Tande li Manu parlat e dit: "Yo proba in van sentir o tuchar it, e yo ne posse trovar it."

E li Nase dit: "Ta ne es un monte, yo ne posse odorar it."

Tande li Ocul tornat se e omni altres juntmen comensat parlar pri li strangi halucination del Ocul. E ili dit: "Alquó ne es in órdine con li Ocul."

Li du erudites

Unquande habitat in li antiquí cité Afkar du erudit mannes, qui odiat e deprecia li saventie del altri. Nam un de ili negat li existentie del deos e li altri esset religiosi.

Un die ambis incontrat se in li piazza de mercate e ili comensat disputar e arguer se inter su discipules pro li existentie o ne-existentie del deos. E ili departet pos har disputat por quelc hores.

In ti véspera li íncredent mann eat in li temple e prosternat se avan li altare e pregat al deos que ili pardona le su peccosi vive.

Durant li sam hor li altri erudit mann, qui sempre hat defendet li deos, brulat su sant libres. Nam il devenit íncredent.

Quande mi Grive nascet

Quande mi Grive nascet yo cuidat pri it con affection e gardat it con amant tendresse.

E mi Grive crescet quam omni vivant entes, fortmen e bellmen e plen de marvelosi joya.

E noi amat unaltru, mi Grive e yo, e noi amat li munde circum noi. Nam mi Grive havet un benevolent cordie e mi cordie esset benigni con it.

E quande noi conversat, mi Grive e yo, nor dies havet ales e nor noctes esset circumdat de somnies. Nam mi Grive have un eloquent lingue e mi lingue esset eloquent con it.

E quande noi cantat juntmen, mi Grive e yo, nor vicinos sedet ye lor fenestres e escutat, nam nor canzones esset tam profund quam li mare e nor melodies esset plen de strangi memories.

E quande noi marchat juntmen, mi Grive e yo, li homes regardat nos con afabil oculos chuchotante extrem dolci paroles. E anc esset ti-ta homes qui regardat a noi invidiosimen, nam mi Grive esset un nobli cose e yo esset fier pro mi Grive.

Ma mi Grive morit quam omni vivant coses e yo restat solitari por meditar e ponderar.

E nu quande yo parla, mi paroles frappa pesantmen a mi oreles.

E quande yo canta mi canzones, mi vicinos ne veni por escutar.

E quande yo marcha in li stradas, nequí regarda vers me.

Solmen in mi dorme yo audi voces diente compatientmen: "Vide, ta jace li mann de qui Grive morit."

E quande mi Joya nascet

E quande mi joya nascet, yo tenet it in mi brasses e stat sur li tegment de mi dom criante: "Veni, mi vicinos, veni e vide, nam hodie mi Joya nascet. Veni e vide ti joyosi ente, quel ride in li sole."

Ma nequí de mi vicinos venit por regardar mi Joya, e mi astonament esset grand.

E chascun die durant sett mensus yo proclamat mi Joya del tegment de mi dom, ma nequí escutat me. E mi Joya e yo esset solitari, índesirat e ínvisitat.

Tande my Joya devenit pallid e fatigat, pro que null altri cordie except li mi videt su bellitá e null altri labies besat su labies.

Tande mi joya morit pro isolation.

E nu yo solmen memora mi mort Joya per memorar mi mort Grive. Ma li memorie es solmen un folie autunal quel murmura un poc in li vente e poy it ne es audit plu.

“Li perfect munde”

Deo del perdit animes, qui es self perdit inter li deos, audi me:

Dulci Destine quel cuida pri noi, dement e vagant spiritus, audi me:

Yo habita in medie del perfect popul, yo li max ínperfect.

Yo, un homan cáos, un nebul de confuset elementes, yo move me inter complet mundes – homes con complet leges e pur órdenes, de qui penses es assortit, de qui somnies es arangeat, e de qui visiones es registrat.

Lor vertús, o Deo, es mesurat, lor peccas es pesat, e mem li ínnumerabil coses, queles passa in li pallid crepuscul inter pecca e vertú, es registrat e catalogisat.

Ci dies e noctes es dividet inter sesones de conduida e gubernat per regules de ínreprochabil acuratesse.

Manjar, trincar, dormir, covrir li nuditá e poy esser fatigat in just témpor.

Laborar, luder, cantar, dansar e poy jacer sin mover quande li horloge clochea li hor.

Pensar talmen, sentir tant e tande cessar pensar e sentir quande un cert stelle ascendet ta súper li horizonte.

Furter un vicino subridente, disdonar donationes con un gracil movement del manu, laudar prudentmen, blamar cautmen, por destructer un son per un parol, brular un córpor per un hala e tande lavar li manus quande li labore del jorne es finit.

Amar secun un etablisset órdone, divertisser su max bon ego in un prejudiciat maniere, adorar li deos convenientmen, intrigar li diáboles astutmen – e tande obliviar omnicos quam li memories esset mort.

Imaginar per un motive, contemplar con consideration, esser felici dulcimen, suffrer noblimen – e tande vacuar li tasse por que deman it va esser denov riplenat.

Omni ti coses, O Deo, es conceptet con prevision, nascet con determination, cuidat con exactitá, governat per regules, directet per rason, e tande mortat e interratt secun un perscrit metode. E mem lor silent tombes, queles jace intra li homan anim es marcat e númerat.

It es un perfect monde, un monde del perfect excellentie, un monde del suprem marveles, li max matur fructe in li jardin de Deo, li mastre-pense del universe.

Ma pro quo yo deve esser ci, O Deo, yo un verdi seme del ínrealisat passion, un furiosi tempeste, quel sercha ni ost ni west, un confuset fragment de un brulat planete?

Pro quo yo es ci, O Deo del perdit animes, qui es self perdit inter li deos?

Pri Khalil Gibran

Khalil Gibran (1883-1931) esset un poet, pictor e filosof de Libano e USA. Il nascet li 6-im de januar 1883 in Bsharri in li nord de Libano e morit ye li 10-im de april 1931 in New York.

Khalil Gibran emigrat con su matre, sestras e mi-fratres de Libano a USA. Pos su retorn in li annu 1897 il studiat in Libano arte, francesi, arab e arab litteratura. Khalil Gibran retornat via Paris a Boston in li annu 1899. In li annu 1904 il havet su unesim successes quam pictor. In li annu 1908 Khalil Gibran comensat studiar in Paris arte e europian litteratura. In li annu 1912 il translocat se a USA e comensat publicar romanes.

Khalil Gibran apartenet al cristan Ecclesia de Maronites. Il morit li 10-im de april 1931 pro cancere de hépate.

Til li annu 1918 Khalil Gibran scrit su romanes in arabic, ma desde li annu 1918 il scrit su libres in anglesi.

Li ovre de Khalil Gibran es egardat quam ligament inter li filosofie del oriente quam li sufisme e li cristan filosofie.

Quec ligamentes in li internet pri Interlingue:

Li internet-página *The Occidental Lang* con mult materiale e ligamentes:

<https://occidental-lang.com/>

Li Interlingue blog *Puellesses* de Dorlota Burdon

<https://puellesses.wordpress.com/>

Li Wikipedie de Interlingue

<http://ie.wikipedia.org>

Li gruppe de Interlingue-Occidental che Facebook

<https://www.facebook.com/groups/403123056383240>

Li canal "Dorlota parla Interlingue" che YouTube:

<https://www.youtube.com/@dorlotaparlaoccidental-int4320>

Li photos in li comense e in li fine del libre esset creat per artificial intelligentie in li internet che

<https://dezgo.com/>

